

Beatrix Podolska

Rytmika dla dzieci

Rytmika dla dzieci

Beatrix Podolska

Rytmika dla dzieci

Oficyna Wydawnicza „Impuls”
Kraków 2008

© Copyright by Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2008

Redakcja wydawnicza:

Anna Gancarczyk

Projekt okładki:

Renata Grzybek

Rysunki:

Renata Grzybek

Koncepcja graficzna:

Marek T. Kwak

ISBN 978-83-7308-948-8

Oficyna Wydawnicza „Impuls”

30-619 Kraków, ul. Turniejowa 59/5

tel. (0-12) 422-41-80, fax (0-12) 422-59-47

www.impulsoficyna.com.pl, e-mail: impuls@impulsoficyna.com.pl

Wydanie I, Kraków 2008

Spis treści

1. Dźwięki i czary muzyczne	9
2. Sygnał muzyczny	9
3. Przerwa w muzyce	10
4. Marsz i bieg w dwóch grupach	11
5. Ćwierćnuty i ósemki – formowanie koła	12
6. Obraz graficzny	13
7. Spostrzeganie zmian dynamicznych (głośności dźwięku)	14
8. Wyrabianie wyczucia ruchu miarowych ćwierćnut	14
9. Słuchanie śpiewu nauczyciela – osłuchanie z piosenką <i>Piłka</i>	15
10. Reagowanie na znaną melodię	16
11. Rozpoznawanie ćwierćnut	16
12. Rysowanie domków z nutami	17
13. Zabawa w dwóch grupach	17
14. Rysowanie nut	18
15. Opowiadanie bajek, słuchanie muzyki	18
16. Rejestr wysoki i niski	19
17. Kształtowanie wyobraźni działaniem dźwięków	19
18. Skojarzenia z muzyką (rejestr wysoki)	20
19. Skojarzenia z muzyką (rejestr niski)	21
20. Stopniowa zmiana wysokości dźwięków	21
21. Reagowanie na zmiany kierunku melodii	22
22. Wykres wysokości dźwięków gestem ręki lub kreską	22
23. Wprowadzenie II zwrotki piosenki <i>Piłka</i>	23
24. Pojęcia: wyżej, niżej, w lewo, w prawo	24

25. Sylwetki nut, reagowanie na zmianę wysokości dźwięków	24
26. Liczenie ilości dźwięków – wprowadzenie do ćwiczeń metrycznych	25
27. Klaskanie na wywołaną cyfrę	26
28. Ruch po promieniu koła w przód i w tył	27
29. Akcent	28
30. Liczenie nut z zaznaczeniem akcentu	28
31. Akcentowanie. Takty $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$	29
32. Ćwiczenia metryczne – figury	29
33. Reakcja na pojawienie się ósemek	30
34. Ósemka pojedyncza	30
35. Mocno – głośno, lekko – cicho	31
36. Zabawa ruchowa w dwóch grupach	31
37. Gra na instrumentach	32
38. Dyrygowanie grupami instrumentów	32
39. Rysowanie instrumentów	33
40. Zróżnicowanie dynamiczne (głośności) – obserwacje dzieci i ich wypowiedzi	34
41. Głośno czy cicho?	35
42. Dyrygowanie ze zmianami dynamicznymi	36
43. Objaśnienia znaków <i>f</i> , <i>p</i> , przyswojenie nazw włoskich	37
44. Koordynacja wzroku, słuchu i dotyku	37
45. Wyrażanie ruchem muzyki głośnej i cichej	38
46. Spostrzeganie znaków <i>f</i> i <i>p</i> w nutach drukowanych	38
47. Przykład zabawy uwrażliwiającej na zmianę dynamiki	39
48. Wprowadzenie całej nuty; demonstracja brzmienia trójkąta (triangła)	39
49. Reagowanie na pojawienie się całej nuty, ćwierćnuty i ósemki	40
50. Dyrygowanie wartościami nut	40
51. Realizowanie wartości nut w ruchu	41
52. Pokoiki (takty) i krzeselka (miejsca ćwierciowe)	42
53. Zabawa w nutki	43
54. Rozmieszczenie nut na miejscach ćwierćnutowych	43
55. Wprowadzenie pauzy ćwierćnutowej – wykłaskanie rytmu	44
56. Cymbałki – rozwijanie wyobraźni	44
57. <i>Glissando</i> i <i>staccato</i>	45

58. Ćwiczenia metryczne	45
59. Gra zespołowa na cymbałkach	46
60. Wprowadzenie III zwrotki piosenki <i>Piłka</i>	46
61. Zmiany tempa – <i>accelerando</i> (przyspieszenie) i <i>ritardando</i> (zwolnienie)	47
62. Zabawa w pociągi	47
63. Zmiany tempa – karuzela, I część	48
64. Karuzela, II część	49
65. Incytacje i inhibicje – zabawy pobudzające i hamujące ruch	50
66. Samodzielny dobór instrumentów perkusyjnych	51
67. Zmiany tempa – zatrzymanie się na sygnał	52
68. Wprowadzenie piosenki <i>Pociąg</i>	53
69. Zagadki słuchowe – opowiadania dzieci	54
70. <i>Crescendo</i> (coraz głośniej) i <i>diminuendo</i> (coraz ciszej)	55
71. Słuchanie muzyki, opowiadania, bajki	55
72. Plastyczne przedstawienie bajki muzycznej	56
73. Improwizacje na cymbałkach – estetyka dźwięku	56
74. Pan Bas i Pani Wiolin	57
75. Odnajdywanie wysokich i niskich głosów zwierząt	58
76. Plastyczne przedstawienie Pani Wiolin i Pana Basa	58
77. Zagadki słuchowe – rysowanie	59
78. Wysoko, nisko czy w środku?	59
79. Dźwięki wysokie, średnie i niskie – zabawa piłkami	60
80. Wprowadzenie półnuty	61
81. Zagranie półnuty na różnych instrumentach	61
82. Zabawa w cztery domki – rozpoznawanie wartości nut	62
83. Utrwalanie rytmu	63
84. Improwizowanie rytmów	63
85. Własne pomysły rytmów	64
86. Echo melodyczne i rytmiczne	64
87. Gra na instrumentach perkusyjnych	65
88. Rysowanie nut	65
89. Orkiestra perkusyjna – dyrygowanie wartościami nut	66
90. Ruchowe wykonanie wartości nut	67

91. Pobudzanie wyobraźni – ekspresja ruchowa	68
92. Graficzne przedstawienie muzyki	69
93. Ilustracja muzyczna opowiadania – improwizacja na instrumentach	70
94. Interpretacja słowna opowieści muzycznych	71
95. Kształcenie pamięci rytmicznej – wymyślanie tekstów do rytmu	71
96. Rozpoznawanie znanego rytmu	72
97. Dyrygowanie tematami rytmicznymi	72
98. Wyrabianie pamięci rytmicznej i poczucia rytmu	73
99. Improwizowanie melodii do podanego tekstu	73
100. Słuchanie wiolinu lub basu – ćwiczenie w dwóch grupach	74
101. Reagowanie na sygnał muzyczny	75
102. Granie rytmów w wiolinie i w basie	75
103. Słuchanie dwugłosu – realizacja ósemki i ćwierćnuty	76
104. Incytacje i inhibicje w takcie $\frac{4}{4}$	77
105. Rozmieszczanie nut w taktach	77
106. Ćwiczenie słuchowe: ile słyhać dźwięków?	78
107. Spostrzeganie sygnału – zmiany kierunku ruchu	78
108. Własne melodie do podanego tekstu	79
109. Wyrabianie pamięci rytmicznej	79
110. Korelacja wyobrażenia słuchowego z wizualnym	80
111. Muzyka smutna i wesoła	80
112. Zabawa z piłkami „Wesoło i smutno”	81
113. Malowanie nastroju muzyki	81
114. Rozmieszczenie nut w taktach	82
115. Wprowadzenie do dwugłosowości	83
116. Zabawa „Kot i myszki”	83
117. Proponowanie rytmów	84
118. Klaskanie własnych rytmów	85
119. Rozpoznanie barwy dźwięku instrumentów perkusyjnych	86
120. Równoczesne realizowanie wartości rytmicznych przez cztery grupy	87
Spis problematyki	88

1. Dźwięki i czary muzyczne

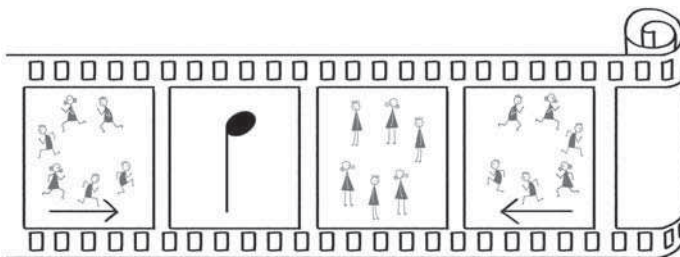
Dzieci poznają się z nauczycielem, z salą, w której odbywają się zajęcia, i ze sobą, wymawiając głośno swoje imiona. Nauczyciel zapoznaje dzieci z fortepianem, jego brzmieniem i zewnętrznym wyglądem, po czym gromadzi je blisko instrumentu, by posłuchały, ile pięknych melodii i bajek można wydobyć z fortepianu.

Nauczyciel improwizuje bajkę muzyczną pt. *Dźwięki i czary*. Zachęca dzieci, by przeniosły się wyobraźnią nad morze, na leśną polankę lub wzniosły się wysoko, tam gdzie latają ptaki.

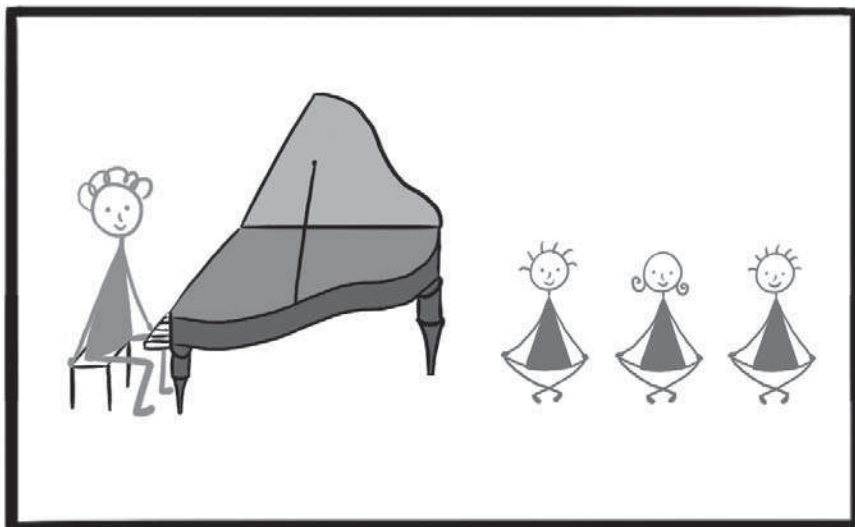
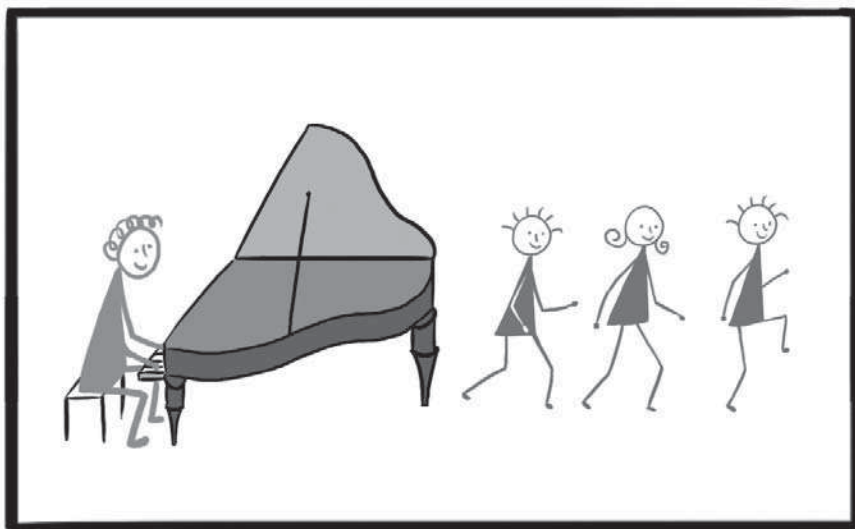
2. Sygnał muzyczny

Dzieci słuchają muzyki fortepianowej, która zachęca do marszu lub biegu. Gdy usłyszą sygnał muzyczny (pojedynczy dźwięk lub *arpeggio* w wysokim rejestrze), zwracają się w przeciwną stronę i idą lub biegną dalej. Ćwiczenie można też przeprowadzić przy akompaniamencie dwóch instrumentów perkusyjnych, np. bębienka i dzwonek (cymbałków).

3. Przerwa w muzyce

Dzieci maszerują przy akompaniamencie fortepianu lub wybranego instrumentu perkusyjnego. Gdy akompaniament milknie, siadają i czekają w ciszy, aż muzyka ponownie zaprosi je do marszu.

4. Marsz i bieg w dwóch grupach

Pierwsza grupa dzieci maszeruje w rytmie ćwierćnut przy akompaniamencie tamburyna, w tym czasie druga grupa siedzi. Gdy nauczyciel zagra na kastaniecie ósemki, druga grupa biega, a pierwsza siedzi i czeka na ćwierćnuty. Zmiany następują coraz częściej.

